

Дачыяр
Нэрданок

К.

Ungarische Volks - Lieder

MAGYAR NÉPDALOK

Énekhangra zongorakísérettel
Für Sing-Stimme mit Klavierbegleitung

mitgeteilt von
KÖZLIK

Bartók Béla [1-10 Szám
és Nummer
Kodály Zoltán. [11-20 Szám
nummer

Buch- u. Musik-Verlags-Expedition
Rozsnyai Károly könyv-és zeneműkiadóhivatala.
Budapest, VI. Múzeum körút 15.

Emil Gutman
Konzertorganist - Berlin

Ungarische Sänger:
Wenn nicht nur der
Raritätenliebhaber e
Unterschied macht
Zw. dem Leben
in der Fabrikarbeit.

MusiC
1976119-310
Schindler
12/14/06

Herausgabe

Népdalok kiadásának kétféle a célja, kétféle a módja. Egyik cél, hogy minden, a néptől került dal együtt legyen, itt a teljesség nézőpontja uralkodik, a dalok kisebb vagy nagyobb értéke nem határoz. Aféle „népdalok nagy szótára“ az ilyen. Legjobb, ha szótárszerű az elrendezése is, mint például az Ilmari Krohn szerkesztésében megjelenő finn népdalgyűjteményé. (Suomen Kansan Sävelmiä. 1906-ig négy füzet.) A dalok egy szólamra, hitelesen, gondosan leírva, valamennyi változat föltüntetésével jutnak nyilvánosságra. Csak ilyen gyűjtemény lehet alapja mindennemű, a népdalra vonatkozó vizsgálódásnak.

A másik cél, hogy a nagy közönség megismerje és megkedvelje a népdalt. Erre nem alkalmas a „nagy szótár“, mert remek és gyenge vegyesen van benne. Válogatni kell a javából és valamilyen zenei földolgozással közelebb vinni a közönség izléséhez. Kell rá a ruha, ha már behozzuk a mezoról a városba. De a városi öltözetben félszeg, szorongó. Ugy kell rá szabni a köntöst, hogy el ne akassza a lélekzetét. Akár énekkarra, akár zongorára dolgozzuk, a kíséret mindig csak az elvesztett mezot és falut igyekezze pótolni. A dallamok hitelességében pedig a népszerű kiadás se maradjon el a teljes mögött.

Természetes, hogy az elsőféle kiadás csak akkor válik lehetővé, mikor az anyag gyűjtése be van fejezve. Nálunk, ahol ez a munka alig hogy meg van kezdve, még jó ideig nem is gondolhatunk rá. A javát kiválogatni azonban már a gyűjtés kezdetétől fogva lehet. Ez a kiadás ilyen válogatott dalokból készült a nagy közönség számára; azzal pedig, hogy jövedelmét tisztán gyűjtésre fordítjuk, szolgálja az első célt is.

A 20 dal egy része a magyar folklór régi buzgó munkásának, Vikár Bélának fölvételeiből való — neki a dalok szíves átengedéseért itt mondunk köszönetet — más része a magunk nem régen kezdett gyűjtéséből. A hazai viszonyokra való tekintetből tettük, hogy a dallam a kíséretben is megvan. A következő füzetekben (a gyűjtés eredményétől függ; mikor jelenhetnek meg) nem ragaszkodunk ehhez mindig. Hiszen dalolni valót adunk, nem zongorázni valót.

Talánának bár népünk lelkének ezek a sokszor oseredeti megnyilatkozásai fele annyi szeretetre, mint amennyit érdemelnek. Eltart még soká, míg elfoglalják az őket megillető helyet házi és nyilvános zenéletünkben. A magyar társadalom túlnyomó része még nem elég magyar, már nem elég naiv és még nem elég művelt arra, hogy ezek a dalok közelebb férkőzzenek a szívéhez. A magyar népdal a hangversenyteremben! különösen hangzik ma még. Hogy egyszerbe kerüljön a világdalirodalom remekeivel és a — külföldi népdallal. De megjön az ideje ennek is. Mikor majd lesz magyar házi muzsika és a magyar család zenélése nem éri be a legalacsonyabbrendű külföldi kupléval, belföldi népdalgyári portékával. Mikor majd lesz magyar énekes. Mikor nemcsak a ritkaságok néhány kedvelője tudja majd, hogy másféle „magyar népdal“ is van a világon, mint a „Ritka buza“ és az „Ityóka-pityóka.“

Budapest, 1906. december.

Bartók Béla.

Kodály Zoltán dr.

Dies Prinzip soll nicht unbedingt festgehalten werden.
Wir wollen zum Singen geben, nicht z. Klavierspielen.

Ungar. Gesellschaft immer noch nicht genug Magyar, schon nicht mehr genug naiv, u. noch nicht genug gebildet dazu, diesen Liedern Eintritt in ihr Herz zu gestatten. D. ungar. Volkslied im Konzertsaal! Es klingt noch fremd. Damit es in eine Reihe komme mit d. Meisterwerken der Weltliteratur u. — mit fremden Volksliedern — Aber die Zeit wird kommen. Hauernasak - Familienmaske! Nicht begnügt mit fremd. Couplet u. inländische Volkslied - Fabrication.

3

Zweierlei Enden, Methoden

1.) Vollständigkeit.
Lieder Lexicon.

einstimmig, authentisch,
sorgfältig

2.) Grosses Publikum
bekanntmachen u. Liebgewinn
Wörterbuch nicht entzogen
wegen Mischung von
minderwertigem.
Das Beste wählen und
musikalisch bearbeiten,
dem Geschmacke des
Publikums näherbringen.
Sowasagen ein Kleid
- von der Wiese in die
Stadt - jedoch leicht
linkisch, ungeschicklich.
Kleid muss so geschneitten
u. das Atem nicht
ausgeht. Entweder
für Chor oder Klavier.
Begleitung soll immer
trachten, verlorene
Wiese u. Dorf zu
ersetzen. Aber authentisch!

Erstere Sammlung noch
unvollständig.
Aber schon jetzt
wertvollste Auswahl.
Solche ist diese
Ausgabe. Der Ertrag
dieser Sammlung
dient der Fortsetzung
der ersteren.

Ein Teil dieser 20
ist von Béla Vikár
gesammelt (Parla-
mentsstenograph
und Philologe, famos
ungarischer) - Dank
Zur Erleichterung ist
Melodie auch in Be-

1.

Ich mache mich auf den Weg ~~von~~ der schönen Heimat, v.d. berühmten kleinen Ungar-lande..
Lassan. (Lento)

El - in - dul - tam szép ha - zám - bul, Hi - res kis Ma - gyar - or - szág - bul.

The first system of music consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is in a 3/4 time signature with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The lyrics are: "El - in - dul - tam szép ha - zám - bul, Hi - res kis Ma - gyar - or - szág - bul." The piano accompaniment features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. Dynamics include *mf* and *f*.

Ich schaue zurück, vom halben Weg, Aus m. Auge die Thräne fließt.

Visz - sza - néz - tem fél - u - tam - bul, Sze - mem - bül a könny ki - csor - duft.

The second system of music continues the vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: "Visz - sza - néz - tem fél - u - tam - bul, Sze - mem - bül a könny ki - csor - duft." The piano accompaniment includes a *mf* dynamic and a *p* dynamic.

Ich wende mich um von halber Straße, Aus meinem Auge die Träne quillt hervor.

Visz - sza - néz - tem fél - u - tam - bul, Sze - mem - bül a könny ki - csor - duft.

The third system of music concludes the vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: "Visz - sza - néz - tem fél - u - tam - bul, Sze - mem - bül a könny ki - csor - duft." The piano accompaniment includes a *mf* dynamic and a *pp* dynamic.

2. *mf*

Durch-quere }
Herüber-schreite } ich die Theiss im Kahne, Kahne, ja Kahne.
Tánclopós (Tanzschritt)

Ál - tal - men - nék én a Ti - szán la - di - kon, la - di - kon, de la - di - kon,
Ott la - kik a, ott la - kik a ga - lam - bom, ott la - kik a ga - lam - bom.
Dort wohnte sie, dort wohnt meine Taube, dort wohnt meine Taube.

p grazioso

Ott la - kik a vá - ros - ban, a har - ma - dik uc - cá - ban;
Dort wohnt sie in der Stadt, in der dritten Strasse,

mf

Rote Rose, Kau Vergissmännchen, Veilchen blüht am Fenster.
Pi - ros ró - zsa, kék ne - fe - lejts, i - bo - lya vi - rít az ab - la - ka - ban.

p

a.) Sprech-Tempo
Beszédtempo.

1. Fe Weiss hér Lasz Ló lo ferdé hat gestohlen
 2. Fe Weiss hér An - na azt lát meg tapasztal, tud - ta,
 3. „Jó - nap is - ten, had nagy u - ram!
 „Guten Tag, Gott gebe, Leutnant mein Herr!“

mf

dem Schwarzen Hügel unter dem Weiss Ladislaus
 1. A fe - ke - te ha - lom a - latt: Fe - hér Lász ló
 2. Hogy den ältern Bruder hinein - thun a - Sperrren - va. - Fogd be ko - rtsis
 3. „Ad - jon is - ten szép ma - da - ram! Mit hoz - tá - te
 „Grüss Gott! Schöner Vogel! Was hast gebracht du,

p

dort erwischen, Kerker auf den Grund des hat man verschlossen.
 1. ott meg - fog - ták, Töm - lőc fe - ne - ki - re - zár - ták.
 2. a die lo - va - kat. Tégy mel - lem sok a gold - nya - kat. Tu neben mich viel Gold
 3. Fe - hér An - na. Szi - vem ad - ta gyöngy - i - on - na? „Vom dort?“
 Weiss An - na, Meiner Herrgotts, du Perle, vom dort?“

pp
p

B. K.

Conclusion:
 Das Mädchen gefest seine Tugend.
 Der Bruder wird aber doch gekentet.
 Es endet mit einem Glück auf
 den Leutnant.

b.) *Als das fröhliche Langsamer*
 Az előbbinél lassabban.

Fe - hér Lász - ló lo - vat lo - pott A fe - ke - te

ha - lom a - latt. Hej! Fe - hér Lász - lót

ott meg - fog - ták, Töm - lőc fe - ne - ki - re zár - ták.

a.)
Tánclepés.

Der Gullack Garten unter, *Garten unter*, *Brauner Bursche*
 1. A gyu-la-i kert a-latt, kert a - latt Bar-na le-geny
 2. Be-ne-de-ki kert a-latt, kert a - latt Réz-sar-kan-tyum
Unter dem Benedek-Garten, unterm Garten, Kupfer-Sporn meine

Rosmarin
 1. roz-ma-rin - got a - rat. *erntet* *Jah bin der Rosmarin*
 2. ott ma-radt, ott ma - radt. *En va-gyok a roz-ma-ring*
(ic) dort geblieben, dort ge-blichen. Geh! meine Geliebte! sollst es heraussuchen,

Schwaben Bin der Brauner, *Braunen Burschen's Braue* *Ge-lieb-te*
 1. ké-ve-kő-tő - je, Bar-na le-geny i-gaz sze - re-tő - je.
 2. sej haj ke-resd meg; Ha meg-le-led pen-gesd meg, pen-gesd meg.
Ei hei! sollst heraussuchen; Wenn du gefunden hast, schlag drauf, dass es Belibbet ist.

(wahr)

b.)

A kert-me-gi kert a-latt sé-tál - tam, Egy szép bar-na
 Hinter e. Gartens ist ein (2tes) Garten, dort (hinter) bin ich spaziert. Ein schöner brauner

pi - ros lányt ta - lál - tam; Te - le vót a kö - tö - je
 - rótes Mädchen hab' ich gefunden. Voll war ihre Schönheit

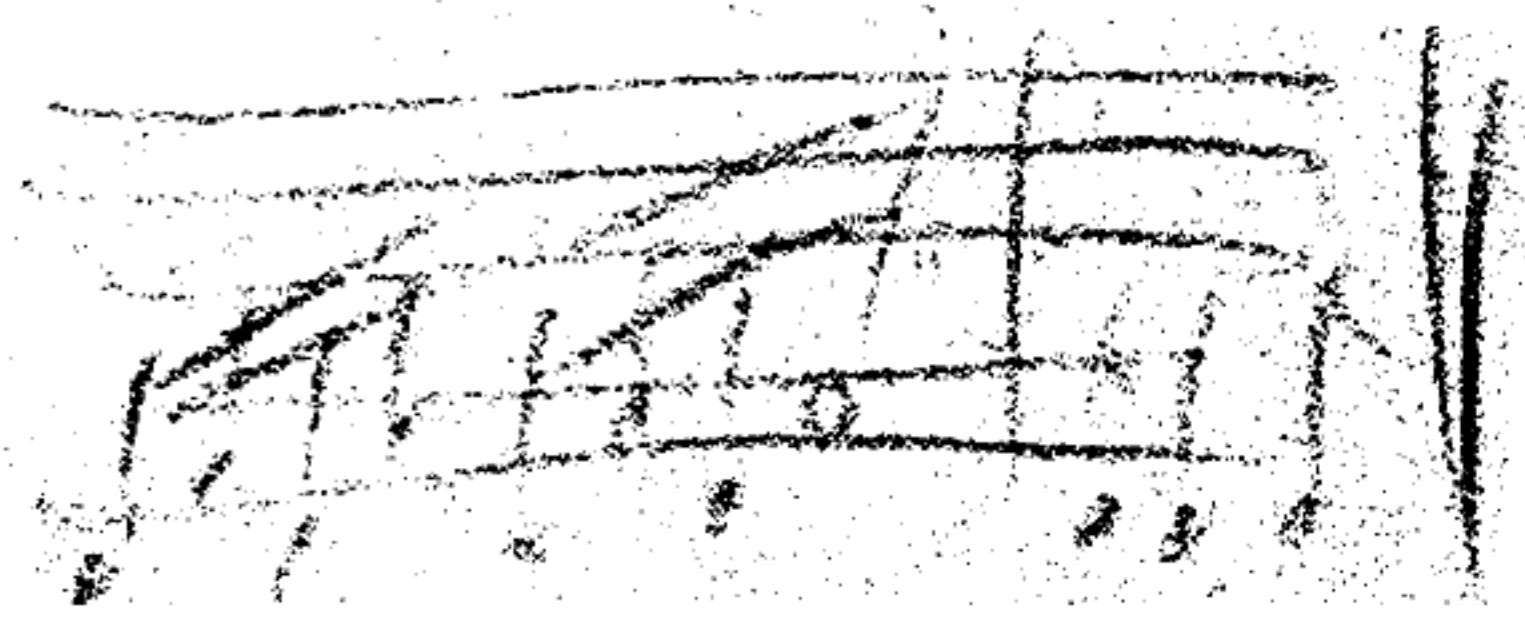
hárs-fa - le - vél - lel, Pi - ci szá - ja a - ra - nyos be - széd - del.
 Lindens Baum/Blättern mit, Kleines Mädchen mit goldigem Geschwätz

Gyorsan. (Schnell)

Uc - ca, uc - ca, ég az uc - ca, mesz - sze lát - szik a láng - ja;
Gasse, Gasse, brennt die Gasse, weit sieht man die Flamme,

Pi - ros - lik a, pi - ros - lik a ked - ves ba - bám or - cá - ja. Nem ti - tok,
Es rötelt, es glüht's, es rötelt meiner Lieben Püppchen's Gesicht, Nicht geheim,

ki - mon - dom: Ösz - sze - ő - lel, ösz - sze - csó - kol en - gem az én ga - lam - bom.
ich gesteh's; Umarmet, küchlig küsst mich meine Taube.

No 3

6. *mol*

1. Ton tiefer

Andante
Im Schritt. *Lépest.* In meinem Fenster, in mein-Fenster, hat hineingeleuchtet der Mondschein.

Ab-la-kom-ba, ab - la - kom - ba be - sü - tött a hold - vi - lág,
 A - ki ket - töt, hár - mat sze - ret so - sincs ar - ra jó vi - lág.
Woh Zwei, drei liebt, niemals ist ihm gut die Welt.

poco ritard.
 Lám én csak e - gyet sze - re - tek, még - is de so - kat szen -
 Sieh! ich nur einem liebe, doch wieviel leide

poco ritard.

ve - dek, Ez az ál - nok bé - res le - gény csal - ta meg a szi - ve - met.
 ich, Dieser falsche Ochsenhirt - Junge, betrogen hat mein Herz.

Molto Lento
Nagyon lassan.

1. ~~Verdor~~ ^{ast} ~~tem~~ ^{vom} ~~weita~~ ^{blüht}
 1. Sza - raz ag - tól mesz - sze vi - rit
 2. Hagy - tam vol - na bé - két a sze
 3. Ké - szebb vol - nék száz ró - zsa - fát
 3. ^{Gelassen hätte ich in Frieden die}
 3. ^{Bereitete wäre ich auf Rosenstöcke}

p sempre legato

die Rose se. O warum nur niemals
 1. a ró - zsa; Bär - csak so - ha
 2. re - lem - nek; Jobb lett vol - na
 3. ki - vág - ni, Mint hogy tö - led
 3. ^{Liebe}
 3. ^{auszuhacken} ^{Besser gewesen wäre's}
 3. ^{als dass (ich) was die}

ritard.
 nicht geliebt hätte ich
 1. nem sze - ret - te - lek vol - háte - ich na.
 2. az én ár - va fe - jem - nek.
 3. gyön - ge ba - bám meg val - ni.
 3. ^{für meinen Waisens} ^{Kopf (Armen Kopf.)}
 3. ^{Feindbiefchen} ^{Abscheiden sollte}

ritard.
pp

(= ~~Mädchen~~, ^{zarte Mädchen}
gyöngé baba)

5 +

8.

Tánclepés.

Ve - gig men - tem a tár - ká - nyi sej, haj, nagy uc - cán; Be - te - kin - tet -

Bis zu Ende hineingegangen die Tarkanyhoi, ho!, Haupt-Strasse, Hineingeguckt habe

p

tem a ró - zám ab - la - kán. Ép - pen ak - kor ve - tet - te meg

guckt meiner Rose ins Fenster. Gerade dann hat gemacht (fertig)

pap - la - nos á - gyát, Roz - ma - ring - gal söp - ret - te ki pin - gált szo - bá - ját.

d. Decken = Bett, mit Rosmarin ausgekehrt gemaltes Zimmer.

1 min

9. ¹⁰⁷ Komitát Bihar, Rumänien

1. Nicht weit ist ^{zu} hier klein Mar-git-ta,
 2. Von dort her kommen drei berittene Gensdarmen,
 Lassan.

1. Nem mesz - sze van i - de kis Mar - git - ta,
 2. A - mon - nan jön há - rom lo - vas zsan - dár,
 3. „Küld - je ki a pej ló - nak gaz - dá - ját,
 4. Lo - vam, lo - vam nem any - nyi - ra bá - nom,
 3a Schicken Sie heraus vom braunen Pferd den Kavalier,
 4. ^{legato} Mein Pferd, mein Herr, nicht so sehr tut es mir leid,

1. Hortobágy's Wasser herum fließt es. ^{Mitten drin ist ein hübsches}
 Gerade dem Wirtshaus ^{gerade dem Wirtshaus} ^{woher sie sich auf} ^{„guten Abend“} ^{guten Abend, schöne Nacht =}
^{„kommen Sie her“} ^{ist von diesem sein}

1. Hor - to - bágy - nak vi - ze kö - rül foly - ja. Kö - ze - pi - be van egy ron - gyos
 2. E - gye - nest a csár - da e - li - be áll. „Jó es - tét, jó es - tét szép csap -
 3. Meg - kér - de - zem, meg - ad - ja - e ma - gát.“ „Bennt bo - ro - zik en - nek a gaz ^{innen pokulált}
 4. Csak a nye - reg szer - szá - mom saj - ná - lom. Nye - reg a - latt a bu - gyel - lá - ^{von diesem sein H.}
 3. ^{ich frage ihn, überquilt} ^{ich} ^{er} ^{sich}. ^{„Ich will weder er, noch ich, noch ich“}
 4. ^{Mein} ^{Sattel - zug} ^{ist} ^{mir} ^{leid}. ^{Sattel} ^{unter} ^{meinem} ^{Geldbeutel}

1. Wirtshaus. ^{Drinnen trinkt ein Räuber, Kumpen seinant in}
 2. ^{nur dies schöne Braun - Pferd hier wem gehört es?}
^{Zeit} ^{Ranter} ^{hierher} ^{vorwärts} ^{ein} ^{gelben} ^{Sattel} ^{der}

1. csár - da, Ab - ban i - szik egy be - tyár bu - já - ba.
 2. lár - né, Hát ez a szép pej ló it - ten ki - é?
 dá - ja, Most jött i - de nincs egy fél - ó - rá - ja.“ ^{ist kam hier nicht ein halbe Stunde}
 3. ma - gam, Ki - nek tet - szik, hajt - sa el a lo - vam?
 4. =ri - som, Ab - ba' he - ver száz e zer fo - rin - tom.
 3. ^{ich} ^{hier}. ^{Wenn es gefällt, weitreiben soll er mein Pferd}
 4. ^(steckt) ^{In dem Bege} ^{meine 100.000} ^{Florins}.

Handwritten signature

1. Es pflügt mein Liebster, Klippert, Klappert, hei, hoi! das Joch. Es pflügt mein
Tánclépes.

1. Szánt a ba-bám csi-reg, cső-rög sej haj a já - rom. Szánt a
 2. Mond-tam ba-bám ne rakd meg a sej haj sze-ke - ret. Fel - tő -

2. Ich sagte, mein Liebster, nicht beständ' dem, hei, hoi! dem Karren. Aufbrecher.

p cresc. *f*

(Bavaria-
Pr. & Saus)

1. Liebster, in der Benedeker Umgröngung; Trocken ist d. Erde, dreifacher Pflug

1. ba-bám a be-ne-de-ki ha-tá - ron; Szá - raz a föld, hár-mas e - ke
 2. ri a vil-la-nyél a ke-ze - det, Fáj - bul van a vil - la - nye - le,

2. wird der Gabel-Stock deine Hand, aus Holz ist der Gabel-Stock,

p

1. nicht stand-steht, Schön ist m. Liebster, in Benedek, hei, hoi! hat er keinen seinesgleichen.

1. nem áll - ja: Szép a ba-bám, Be-ne-de-ken sej haj nincs pár - ja.
 2. nem más - bul, Fel-tő - ri a te-nye-re-det sej haj csu-nyá - ul.

2. nicht aus was andern, Aufbrachen wird sein Handfläcke, hei, hoi! hässlicher Weise.

p cresc. *f*

1 1/2
2

Witigen. Jegyzetek.

Vikár B. fonográf-fölvételeiből vettük át az 5., 8., 12., 14., 19., 20. sz. dalokat. Az 5. és 8. Eger vidékéről. 12. Pográny-ból, 14. és 19. Somogy-Szobbról, 20. Jutáról való. (A három utóbbi megj. a Kisf. Társas. Népk. gy. VI-k-ben is.) Egyet-kettőt (14, 19) még régebben magunk írtunk le a hengerekről, a többit Kereszty L. leírásában közöl-jük; a fonogr.-gyűjtemény a Nemz. Muzem nép-rajzi osztályának költözködése miatt ezidőszerint hozzáférhetetlen.

A többi dalt a nép szájáról írtuk le. Bartók Béla gyűjtéséből való: 1., 10. Békés-Gyula, Benedek-pusztá, 2. Szeged, 3. a) Doboz, Békés m., b) Tura (Haraszt pusztá), Pest m., 4. a) Békés-Gyula (Benke-major), b) Vésztő (Kertmeg pusztá), Békés m., 6. Tura (Haraszt pusztá), 7. Kibéd, Maros-Torda m., 9. Szentés. Az 1., 2., 3. a), 3. b), 4. a) és 6. számról fonográf-fölvétel is készült a Nemz. Muzem nép-rajzi osztálya számára. Kodály Zoltán gyűjtéséből valók: 11. Ghymes, Nyitra m., 13. Zsigárd, Pozsony m., 15. és 18. Felső-Szeli, Pozsony m., 16. Gerencsér, Nyitra m., 17. Takácsháza pusztá, Nógrád m., és Zabar, Gömör m.

A dalok előadásában nem fog tévedni, aki a nép dalolása módját ismeri. Még olyan sem tesz nagyobb hibát, aki jól beszél magyarul. Ez már fele a jó dalolásnak; mert a szöveg a dalok nagyobb részében döntő hatással van az előadásra, a zene ritmusa jelekkel ki nem fejezhető finom módon simul hozzá. Ritkán esik nyújtható szótagra olyan rövid vagy nem nyújthatóra olyan hosszú kóta, hogy a nyelv engedni kénytelen a zenének. De hisz nem azért ének az ének, hogy minden szó úgy bangozzék benne, mint a közönséges beszédben. Némi eltérés a közönséges ejtéstől még nem ritmikái hiba, a nép nem énekel olyat, ami bántaná nyelvrítmusérzékét. Ritmikái hiba ott terem meg, ahol idegen zenei frazeologia kapcsolódik a szöveghez. E részben tanulságosan figyelhetjük meg, hogyan torzít el a nép sok közé került németes dallamot, hogy a szöveghez alkalmasabbá tegye.

Az előadás zenei részében főképp arra kell ügyelni: táncnótával van-e dolgunk, vagy hallgató-
val. A táncnóta egyenletes tempóban megy, bár enged belőle, ha nem táncolnak hozzá. A hallgató

előadása szabad, bár a néptől olyan túlzott rubato-t, mint a cigányé, vajmi ritkán hallani, ahol akad, a cigánytól tanulhatták. Különböben nem kell azt hinni, hogy minden dalnak megvan a maga állandó, törvényszerű tempója: a nép sokszor igen eltérő gyorsasággal éneklí ugyanazt a dalt. Az előadó dolga eltalálni azt a tempót, amelyikben a dal legjobban hat.

Dinamikát a nép nem ismer. (Különböző alkalma és kedve szerint halkabb vagy hangosabb az éneke, de nincs benne más árnyalás, mint a hangnak a föl- és leszállással önkéntelenül változó ereje.) A művészi előadás nem lehet eldinamikai színezés nélkül, de éppen a népdalban nagyon takarékosan kell bánni vele. Általában nem gondoljuk, hogy a népdal előadásának egyedül helyes módja a nép előadásának szigorú utánzása. Akkor például a 11. számú dalt úgy kellene nyújtani és cifrázni, mint az öregasszonyok a templomi éneket szokták. Éppen nem lehetetlen, hogy igazi magyar énekesművész olyan szépségeit tárja föl a népdalnak, amelyek a nép dalolásában rejtve maradnak.

Bemerkungen zu einzelnen Liedern Megjegyzések az egyes dalokhoz.

8. Fehér Lászlóról szóló ismert balladának két újabban felfedezett dallama. A szöveg folytatását lásd Bartalus „Magyar népdalok“ VI. köt. 1. sz. Az első dal 5. és 6. taktusát a II. és III. strofában így kell ritmizálni:

Andere rhythmisiert

Fogd be ko-csis a lo-va-kat
Mit hoz-tá' te Fe-hér An-na

11, 12. A pogánykori tűz- és szerelemünnepszertartásos énekeiből maradt ránk ez a két ósrégi ének. A szentivánnapi tűzgyújtás szokásával együtt mai napig megéltek néhány árpádkori magyar faluban. Nem szólhatunk itt bővebben a szokásról, az érdeklődő mindent megtalál Vikár B. erről szóló tanulmányában („Magyar Nyelvőr“ 30. kötete), amit ma tudhatunk róla. A „Virágok vetélkedése“nek eddig ismeretlen dallamát (11) igazán az utolsó órában sikerült fölfedezni. Már csak néhány ghymeszi

Kontrastlich frei
obwohl nicht
übertrieben
Ziguner-Rubato
Charm. Einfluss
manchmal fiktiv
Tempo ist überaus
variabel, die
Wirkung dem
Vortrageren
überlassen.

Keine Dynamik
Spannende Schattierung

Man braucht
nicht sklavisch
d. Volk nachahmen

no. 11. im Original
so vorgetragen und
mit Melismen
verzieren wie die
alten Frauen
in der Kirche.

Den Künstlern Sängern
kann intuitiv
dem Volk ver-
schlossen
Schönheiten
haben.

Vom heidnischen
Feuer- u. Liebesfest
Ceremonialgesänge
St. Johannistag.
In einzelnen Dörfern
aus der heidn. Zeit
am Leben erhalten

(siehe Vikár's
Studien)

Bühnen-Wettbew.
Variante in
letzter Stunde
einige alte Formen
von Ghymeszi

m = megye = Komitat

gut ungarisch
sprechen!

Text ist entscheidende
Wirkung auf Vortrag.
Die Musik schmiegt
sich, nicht mit
Worten auszuweichen

Selten gibt die Sprache
der Musik nach.
Aber Singen ist ja
nicht dasselbe wie
Sprache.

Es können germanische
Musikwendungen vor
die das Volk dann
ganz dem Text anpasst.

Tanzlieder u. Vortrags-Lieder.

Lied ebenmäßig wenn getanzt, rubato, wenn nicht.

Text schon so verändert

öregasszony tudja. A szövege annyira megromlott, hogy az 1., 5., 6., 7. strófán némi igazítást kellett végeznünk. Az eredeti így hangzik: *(etwas libretto)*

1. Vetekedik ^{mit dir} vélem háromféle virág.
Virágom stb.
5. Ne vetekedj ^{mit dir} vélem te búza szép virág,
Mert bizon ^{tevéled} széles ez világ él.
6. Ne vetekedj ^{mit dir} vélem te szőlő szép virág,
Mert bizon ^{tevéled} szent misét szolgálnak.
7. Ne vetekedj ^{mit dir} vélem, te róza szép virág,
Mert bizon ^{tevéled} lányok dicsekednek.

Az 1. és 7. strófa helyreállítását Vikár B.

tól vettük át. — A dalt vontatva és cifrázva, templomi ének módjára éneklük. — 12. a házasító ^{Verheiratungsgesänge} ének. Ebbe foglalták minden, falubeli szerelmespár nevét, addig ismételték, míg volt kit említeni; a leány a maga és a kedvese nevével átugrotta a tüzet. A fonográf-fölvételt összevetettük Ato vich F.-ével, (Ethnographia XII) és több saját följegyzéssel. A 7-8. ütemet így is hallani:

*besonders
varianzte Kindersprache
Verheiratungsgesänge
wenn mit jeveligen
Liebespaar = Mann
bis alle erwählt
waren; bei Er-
wählung ihres
u. des Liebsten
Mannes sprang das
Mädchen durchs Feuer.*

Andere Text:

Dalolják erre a melódiára ezt a szöveget is:

1. Szentiváni tiszta buza
Kihajlott a gyalogútra
Selyem sár stb.
2. Aki aztat learatja,
Az isten is megáldhatja
Selyem sár stb.

*Reiner Weizen vom St. Johann
Hat sich gebeugt auf dem Fuessweg*

*Wer ihn abmählt
Der segnet ihn auch segnen kann*

Hogy ráférjen, az első ütemet is megbővítik, úgy mint az eredeti szöveg 3. és 4. strófájában a harmadikat.

*Erweiterung des
ersten Takts wie in
St. 3 u. 4.*

14. Az utolsó strófában ismétlődik a dallam 2. része.

15. „Ma éjjel sem aluszom“ egy szegedvidéki változatból került a szeli „Gyógyítsa meg a gyomrom“ helyébe. *lo-vam, kocsmá-ros ud-varába, ei-rat* olyan esetek, mikor a dallam ritmusa, nem enged a szövegnek. Ellenben *há-tá-ra* esetében a nyelv győzött.

*statt eines anderen
Liedes in 1er Ausgabe
(„Künnen Sie meinen
Magen“)*

17. Egy változata Bartalus gyűjteményében is megvan. II. kötet, 10. sz.

*Hier folgen die Worte
des Melodie
Nun im Fall
hätten Sie
die Sprache.*

16. és 18. A dallam ritmusa a 2. strófában a jelzés szerint változik, alkalmazkodni kell hozzá a kíséretnek is.

*begleitung muss
nachgeben*